

Artemisia abrotanum

Wilhelm Raattamaa

En flerårig tätvuxen, risliknande halvbuske, 50-100 cm hög. Bladen är trådsmalt flikade, grålodna blad och små gula blommor i krogar i de övre bladvecken. Strålblommor saknas. Örten har en citronliknande doft och den blommar i juli-augusti.

Åbrodd är inhemsk i Asien men har spritts genom odling till Europa och Amerika. Den är en omtyckt och lättodlad trädgårdsväxt, men ger sällan frö i de norra delarna av Europa. I Sverige påträffas den endast odlad som prydnads- eller kryddväxt, men växer vild i bland annat Sydeuropa.

Antikens grekiska läkare ordinerade åbrodd mot menstruationsbesvär, hosta, ormbett samt som urindrivande medel. Senare blev örten också ett medel mot pest och inälvsmask. Den omnämns i Salermoskolans skrifter från 1100-talet och var under 100 år (1775-1874) intagen i Svenska Farmakopén. Åbrodd intog också en framstående ställning bland trolldomsörterna som skydd mot den ondes många ränker. I katolska kyrkor bränns åbrodd fortfarande som rökelse.

Åbrodd tillhör familjen *Compositae/Asteraceae*.

Trots att åbrodd knappast blommar hos oss är den hårdig upp till zon VI.

Åbrodd växer på all slags jord. Den tål halvskugga men blir vackrast i soliga lägen.

Åbrodd förökas genom delning, sticklingar och avläggning. Den rotar sig lätt.

Åbrodd har inga större krav på näring men organisk gödning och kompostblandad jord är bäst. Eftersom åbrodd är en flerårig halvbuske fryser det mesta av de ovanjordiska delarna bort under vintern.

Åbrodd skördas medan den blommar. Det är de blommande stjälkarna som skördas och torkas. Dessa finfördelas sedan vid användning.

Åbrodd användes fortfarande inom folkmedicinen som medel mot aptitlöshet, urineringsbesvär, diarré och luftrörskatarr samt som svett drivande medel. Två teskedar av den torkade finfördelade örten får dra i två koppar kokande vatten under 10 minuter. Det silade utdraget intas matskedsvis under dagens lopp. Utvältes användes dekokten som sköljmedel för hår och som omslag vid behandling av köldskador, skär- och skrubbsår. Åbrodd ingår även i vissa fabrikstillverkade hostmediciner.

Förr användes åbrodd i "kyrkkvasten" på grund av sin friska doft och brukades liksom malört som brännvinskrydda. Örten brukade tas för att stimulera menstruation eller i fosterfördrivande syfte och den hade också rykte om sig att vara ett afrodisiakum.

Tidens stora bok om läkeväxter, 1986,

Läkeväxter förr och nu, Forum 1978,

FOBO:s handbok, 1980.